

Spolupráce s MENDELU (květen 2025)

Na konci dubna se na Zahradnické fakultě Mendelovy univerzity v Lednici uskutečnilo první setkání se studenty v rámci projektu Spaces4All. Úvodní workshop, který proběhl 30. dubna 2025, nabídl nejen detailní představení projektu samotného, ale i nahlédnutí do dosavadní práce. Studenti se seznámili s cíli projektu, zhodnotili dosavadní výstupy a převzali zadání úkolů k terénní části.

Obrázek 1: Zahradnická fakulta Mendelovy univerzity Obrázek 2: Setkání se studenty

Dne 5. května 2025 se studenti společně se zástupci Národního parku Podyjí a České asociace paraplegiků (CZEPA) vydali do terénu, aby si na vlastní kůži vyzkoušeli, co obnáší pohyb v přírodě po boku osoby na vozíku. Cílem tohoto výletu bylo, aby se studenti lépe seznámili s tím, jaké překážky musí lidé na vozíku v přírodě překonávat a co jim běžně působí potíže – ať už jde o povrch, prudké sklony, chybějící zábradlí nebo nepřístupné přístřešky. Přímá zkušenost a možnost vnímat krajinu očima člověka s omezenou mobilitou přinesla studentům cenné podněty pro další práci.

Obrázek 3: Výlet do terénu

V následujících dnech (5. – 9. května) se studenti věnovali detailní terénní analýze pod vedením vyučujících. Soustředili se na konkrétní místa, která by mohla projít úpravou a hledali řešení, která by zlepšila přístupnost nejen pro vozíčkáře, ale i pro další skupiny osob s omezenou mobilitou.

Dne 12. května 2025 studenti představily první návrhy a výstupy své práce v rámci online setkání, kterého se zúčastnili zástupci organizací CENIA, CZEPA a přeshraničního partnera z regionu Weinviertel. Prezentace sloužila jako první zpětná vazba na vznikající návrhy a umožnila otevřenou diskusi napříč obory i organizacemi, které se dlouhodobě věnují tématu přístupnosti.

Závěrečné představení studentských prací proběhlo 16. května 2025. Jednotlivé týmy prezentovaly svá řešení vybraných lokalit – konkrétně se jednalo o území Národního parku Podyjí v okolí Čížova a Havraníků.

Obrázek 4: Skupina – Čížov

Obrázek 5: Skupina – Havraníky

Spolupráce MENDELU a CENIA v rámci projektu Spaces4All

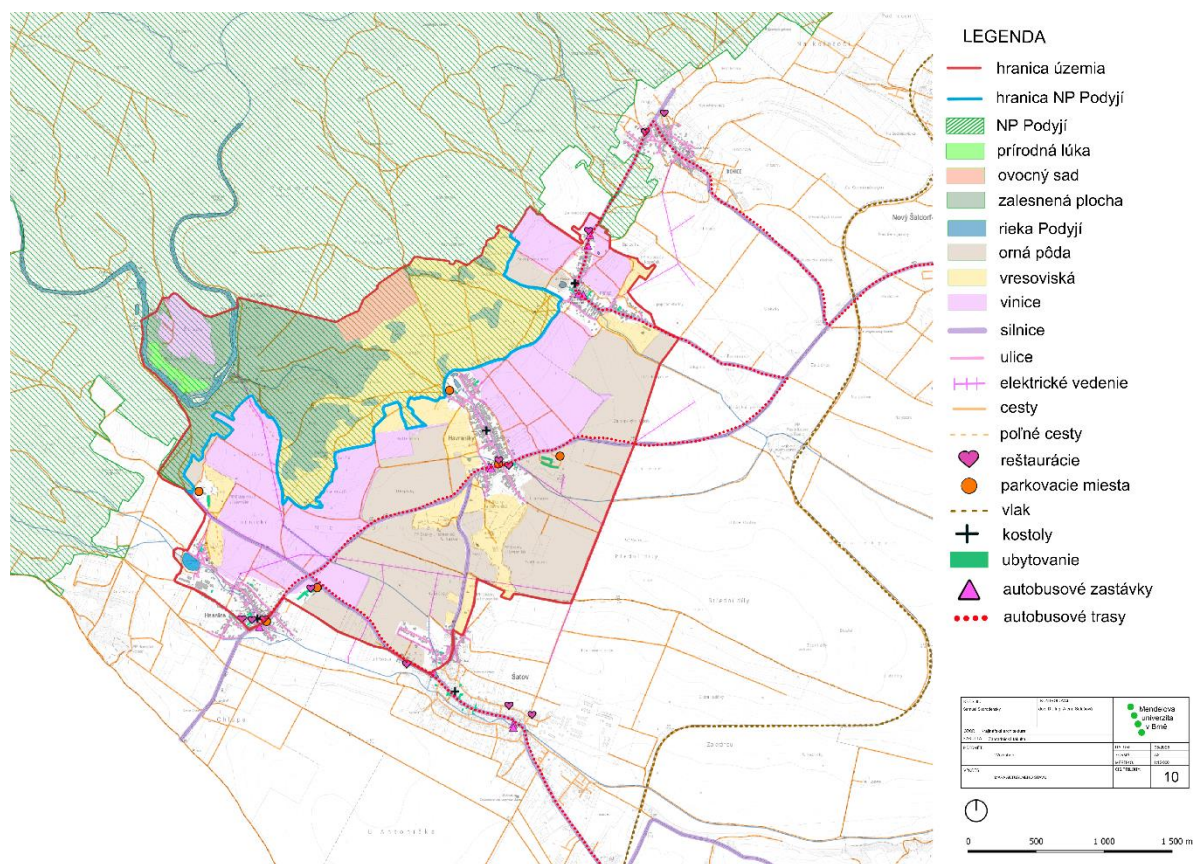
Projekt Spaces4All se zaměřuje na zlepšení dostupnosti a využitelnosti veřejných prostor pro všechny skupiny obyvatel, včetně osob se specifickými potřebami. V rámci této iniciativy vznikla úzká spolupráce mezi Mendelovou univerzitou v Brně (MENDELU), Českou informační agenturou životního prostředí (CENIA), Národním parkem Podyjí (NP Podyjí), turistickou organizací Weinviertel z Dolního Rakouska a Českou asociací paraplegiků (CZEPA). Právě tyto projektoví partneři se stali zadavateli pracovních témat pro terénní workshopy studentů.

Jedním z hlavních cílů těchto workshopů bylo navrhnout přístupné a inkluzivní řešení veřejného prostoru v konkrétních částech Národního parku Podyjí, které by zohledňovalo

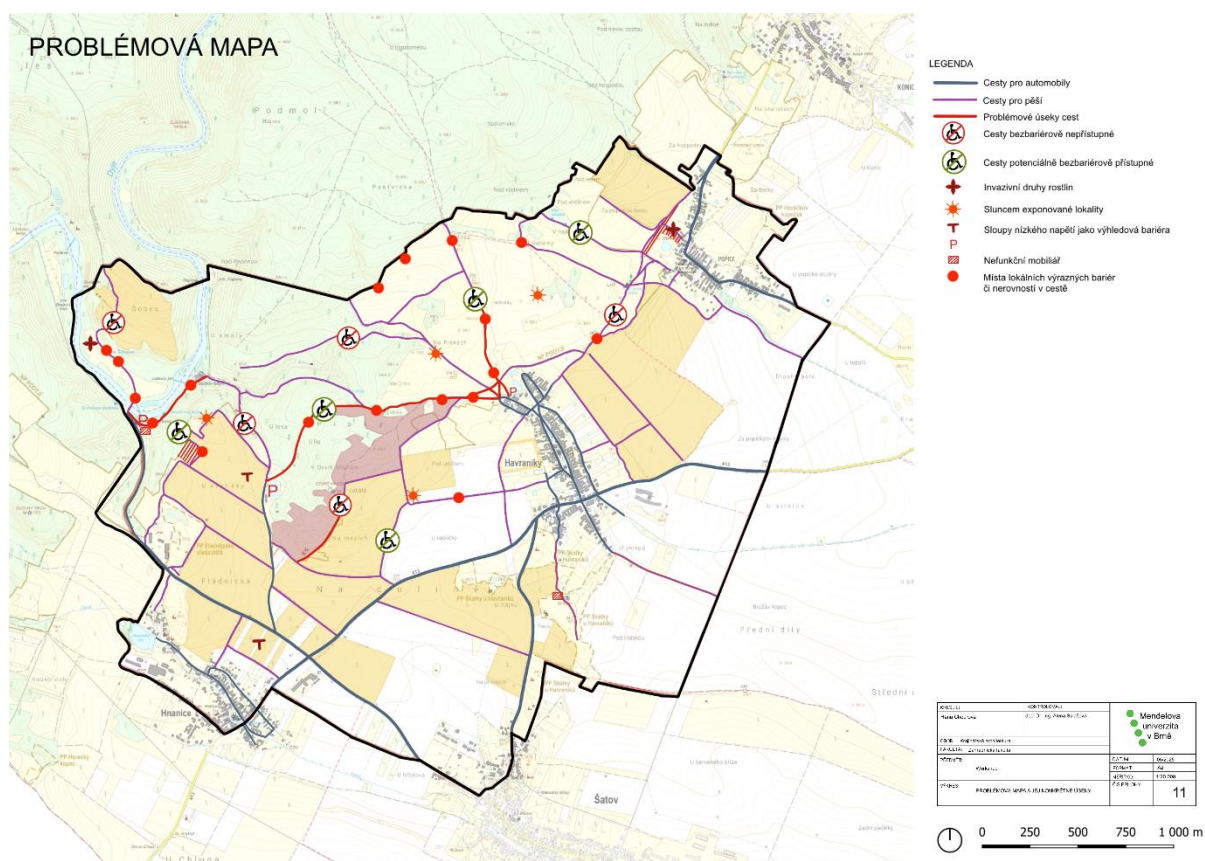
potřeby lidí s různými fyzickými schopnostmi. V rámci spolupráce byly realizovány dva terénní workshopy v lokalitách Čížov a Havraníky, kde studenti analyzovali současný stav a navrhovali možná zlepšení.

Návrhy na zlepšení bezbariérovosti v lokalitě Havraníky

Cílem krajinářské studie pro lokalitu Havraníky je především zvýšení bezbariérovosti v krajině a zpřístupnění vybraných tras, výhledových a odpočinkových míst pro co nejširší okruh návštěvníků – se zvláštním důrazem na osoby na vozíku a s dalšími specifickými potřebami. Návrhy studentů se přitom snaží skloubit funkčnost s hravostí a respektem k historickému charakteru Národního parku Podyjí.

Obrázek 6: Mapa lokality Havraníky – aktuální stav

Obrázek 7: Mapa lokality Havraníky – problémová mapa

Přístupnost cest a kategorizace tras

Studenti navrhují revizi a úpravu stávajících turistických tras tak, aby odpovídaly potřebám osob na vozíku. Na základě metodiky Klubu českých turistů (KČT) vytvořili systém tří kategorií bezbariérových tras: přístupné (modré), částečně přístupné (červené) a obtížně přístupné (černé). Každá trasa má jasně definované parametry – od sklonu přes šířku až po výškové překážky – což má usnadnit orientaci a plánování výletu podle fyzických možností uživatelů.

Obrázek 8: Problém x Řešení

Obrázek 9: Problém x Řešení

Nové bezbariérové stezky

Mezi konkrétní návrhy patří např. stezka na vyhlídku Devět mlýnů, stezka nad vinice, trasa do ovocného sadu či stezka u řeky Dyje. Všechny trasy jsou navrženy s ohledem na plynulý pohyb, dostatečnou šířku a bezpečný povrch. Povrchy mají být z přírodních materiálů jako je zhutněný písčitý materiál nebo lokální kámen ve vápenocementové směsi.

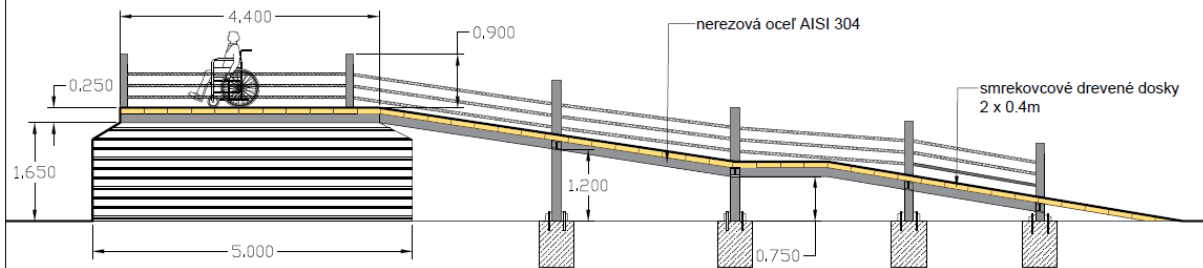

Obrázek 10: Návrh stezky do ovocného sadu

Přístupné vyhlídky a lávky

Součástí návrhů jsou také architektonicky citlivá řešení bezbariérových vyhlídek a lávek. Například vyhlídka Devět mlýnů má být zpřístupněna rampou a umožnit výhled z „řopíku“ i osobám na vozíku. V dalších částech území jsou navržena mola a vyvýšené lávky, které překonávají podmáčená místa a přivádějí návštěvníky do těsné blízkosti přírody bez ztráty bezpečnosti.

ČELNÝ REZOPOHĽAD VYHLIADKY 1:20

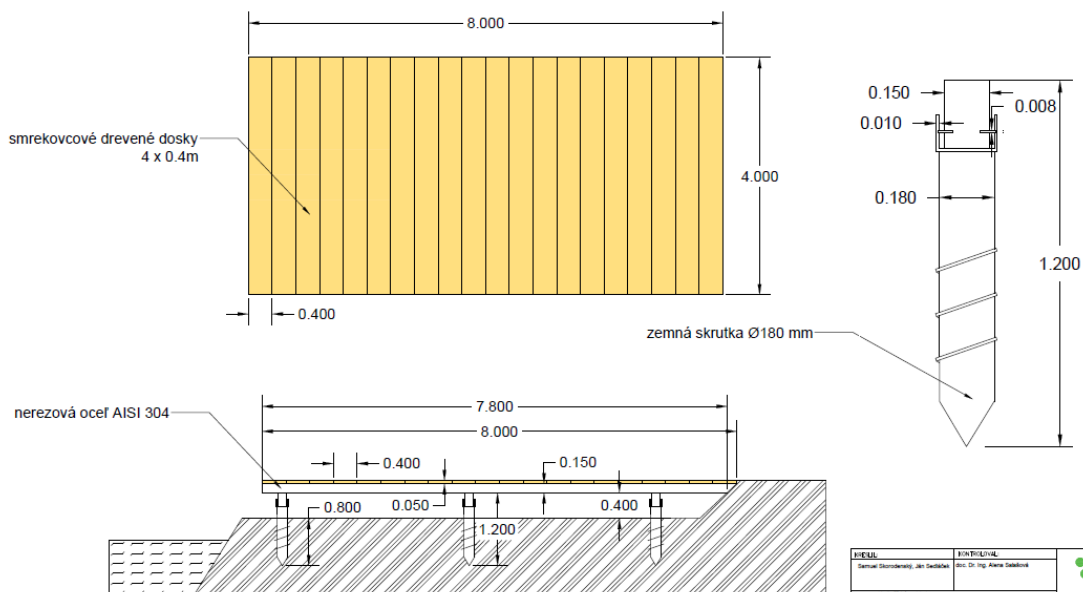

poznámka:
POTREBNÉ KONZULTOVAŤ SO STATIKOM

JEJEDL		KONTAKOVÁ		 Mendelova univerzita v Brně
Emanuel (Strodatinsky), Jan Sedláček Rost. Dr. Ing. Aleš Sedláček				
OČEK: Křesťanská architektura FAKULTA: Zemědělská fakulta				
PRŮBĚH	Workshop	Číslo	PRŮBĚH	PRŮBĚH
			A3	1:30
VÝHLED	ČEJSTKY REZOPHOD VÝHLEDY	Číslo	PRŮBĚH	PRŮBĚH
				16

Obrázek 11: Náskres vyhlídky

POZDĹŽNY REZ MÓLA 1:20

poznámka:
POTREBNÉ KONZULTOVAŤ SO STATIKOM

NÁZEV: Semestrální záměr Seškolák		KONTAKTŮVÁ: doc. Dr. Ing. Alena Sedláčková		 Mendelova univerzita v Brně
OBOR: Kvalifikační architektura				
FAKULTA: Zemelnická škola				
PRŮBĚH: Workshop		DATA: 06/2020 PRŮBĚH: A3 PRŮBĚH: 120		
VÝSTUP: POZDĚNÝ REZ MOLA		CELKOVÝ: 16		

Obrázek 12: Náskres mola

Bezbariérové přístřešky a mobiliář

Návrh studentů počítá s úpravou stávajících přístřešků – odstraněním výškových rozdílů a doplněním nájezdových ramp, stejně jako se zpevněním podlah z vodopropustného materiálu. Uvažuje se o jednotném designu mobiliáře a doplnění 15 nových laviček, které budou rozmístěny podél tras.

Obrázek 13: Návrh turistického přístřešku

Obrázek 14: Návrh lavičky

Informační systém přizpůsobený všem

Velkou pozornost studenti věnovali modernizaci informačního systému. Ten bude přehledný, srozumitelný a doplněný o QR kódy s audiozáznamy i haptické značky pro zrakově postižené. Součástí řešení je i brožura s popisy tras, která by měla být dostupná online i v tištěné podobě.

Bezbariérové toalety a parkování

Navržena jsou tři bezbariérová WC v blízkosti klíčových tras a zároveň vyhrazená parkovací místa pro ZTP, která budou odpovídat požadovaným normám. I tyto prvky mají přispět k tomu, aby byl pohyb po území nejen možný, ale i komfortní.

Odstraňování bariér v terénu

Zásadní součástí návrhů je také odstraňování existujících bariér – úzkých úseků, prudkých sklonů nebo výškových rozdílů. Studenti rovněž navrhují, aby trasy přirozeně obcházely překážky jako jsou balvany či prudké břehy a tím zůstávaly součástí přírodní scenérie bez nutnosti drastických zásahů.

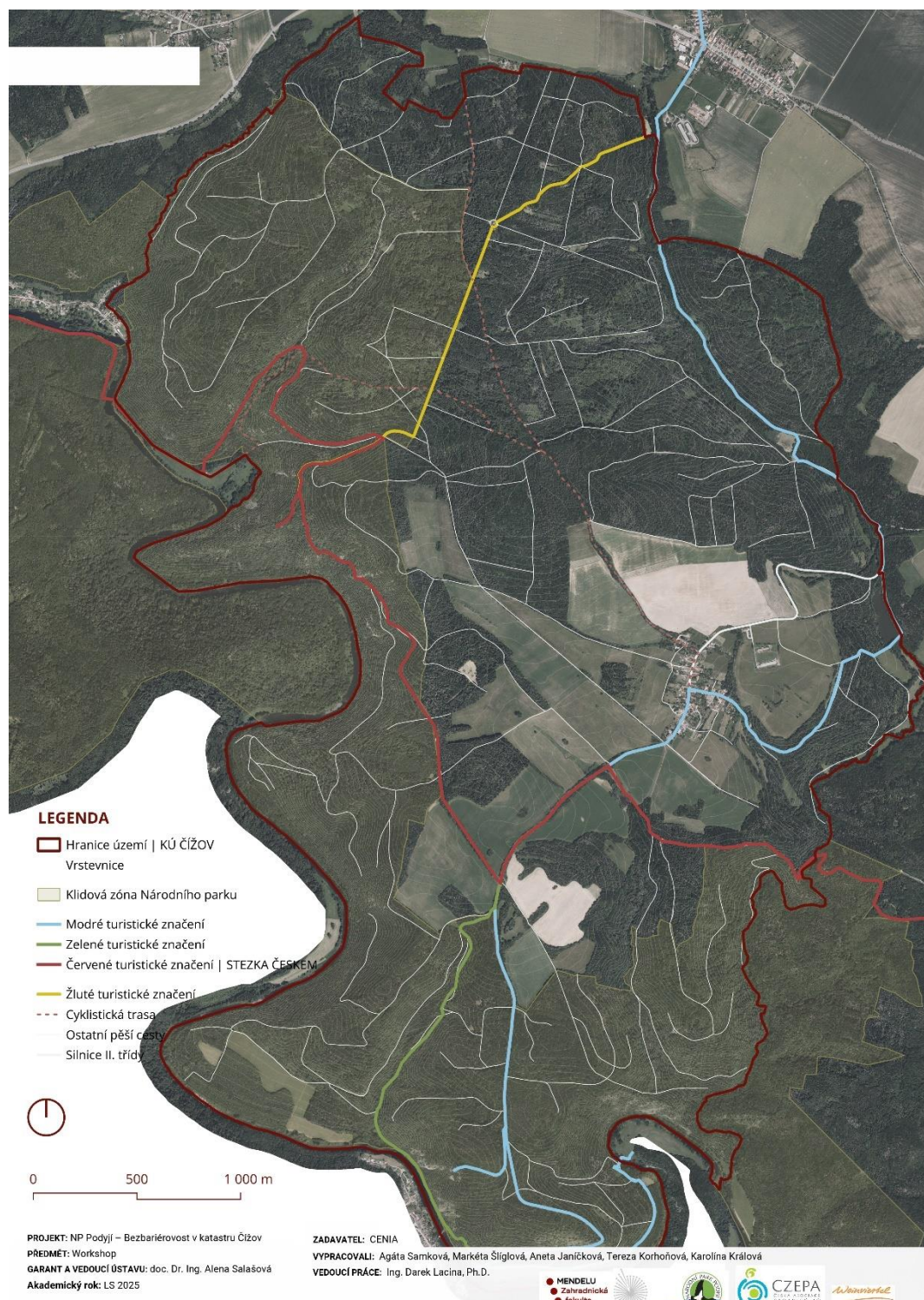
Obrázek 15: Návrh informační brožury

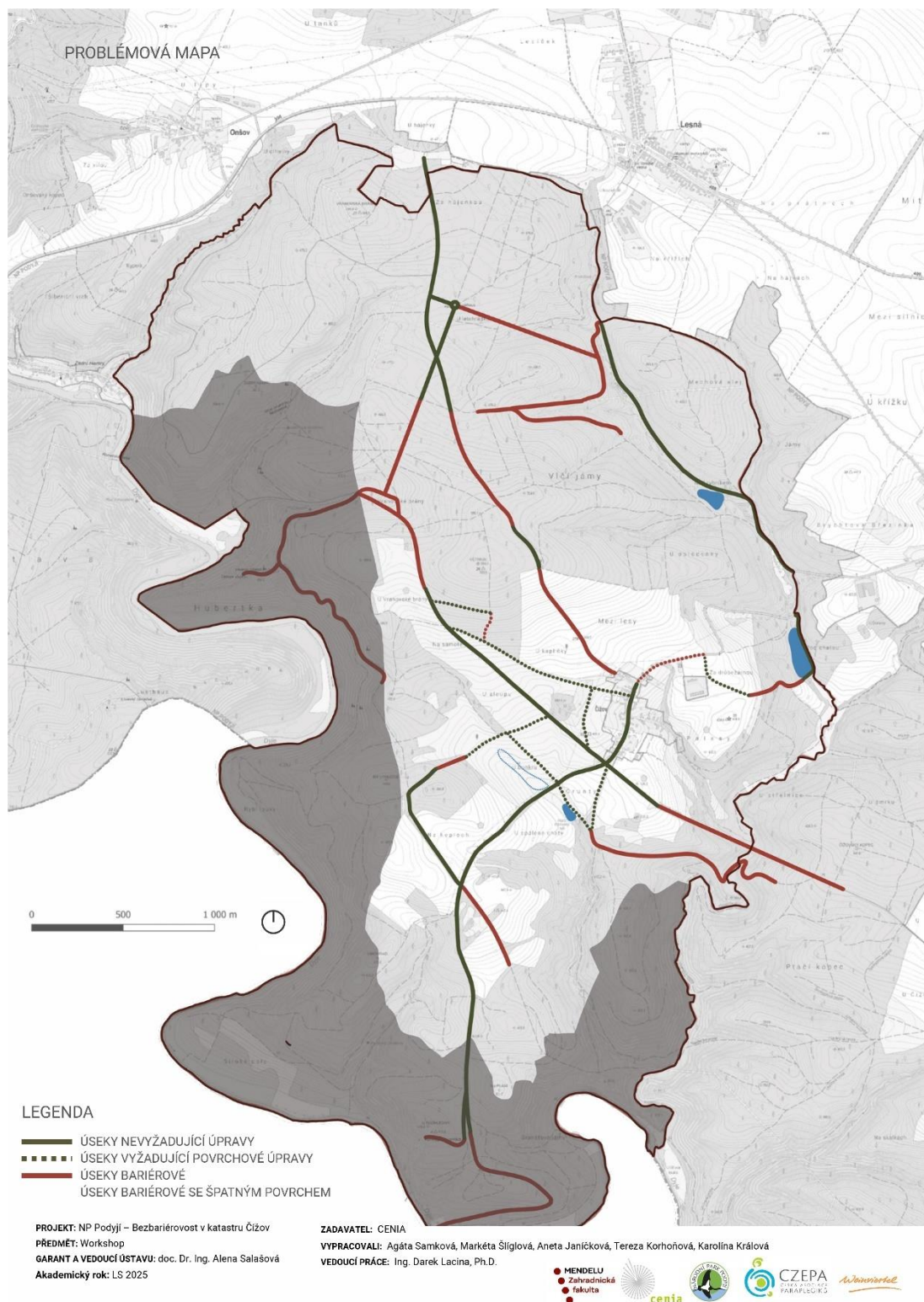
Obrázek 16: Návrh přístupu k vyhlídce

Návrhy na zlepšení bezbariérovosti v lokalitě Čížov

Krajinářská studie studentů zaměřená na lokalitu Čížov sleduje cíl výrazně zlepšit přístupnost vybraných stezek, vyhlídek a dalších míst v krajině Národního parku Podyjí. Zvláštní pozornost je věnována osobám na vozíku a uživatelům elektrických nebo ručně poháněných vozíků a handbiků – tak, aby se po území mohli pohybovat bezpečně, samostatně a důstojně.

Obrázek 17: Mapa lokality Čížov – stávající cesty

Obrázek 18: Mapa lokality Čížov – problémové úseky

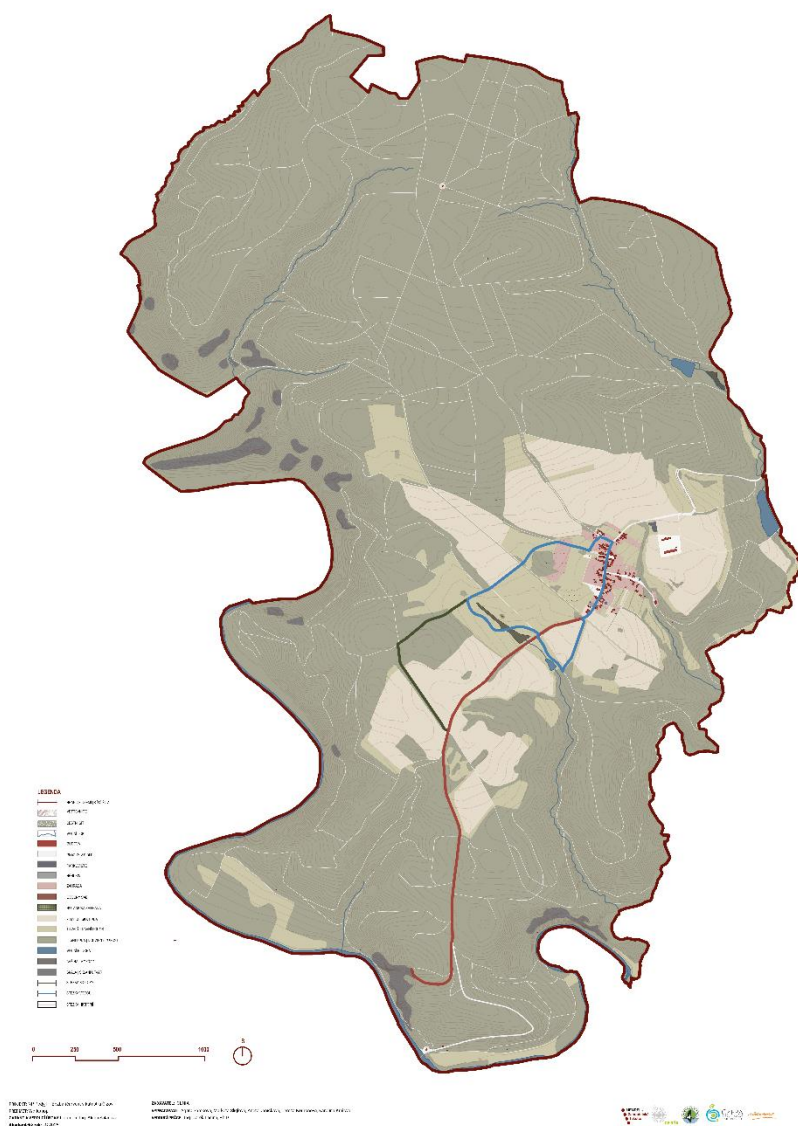
Úpravy cest a návrhy bezbariérových tras

Zásadním krokem ke zlepšení dostupnosti je revize a úprava stávajících cest. Studenti identifikovali problematické úseky – například kvůli poškozenému povrchu, přílišným příčným sklonům nebo nedostatečné šířce – a navrhli jejich úpravy tak, aby odpovídaly standardům bezbariérového provozu.

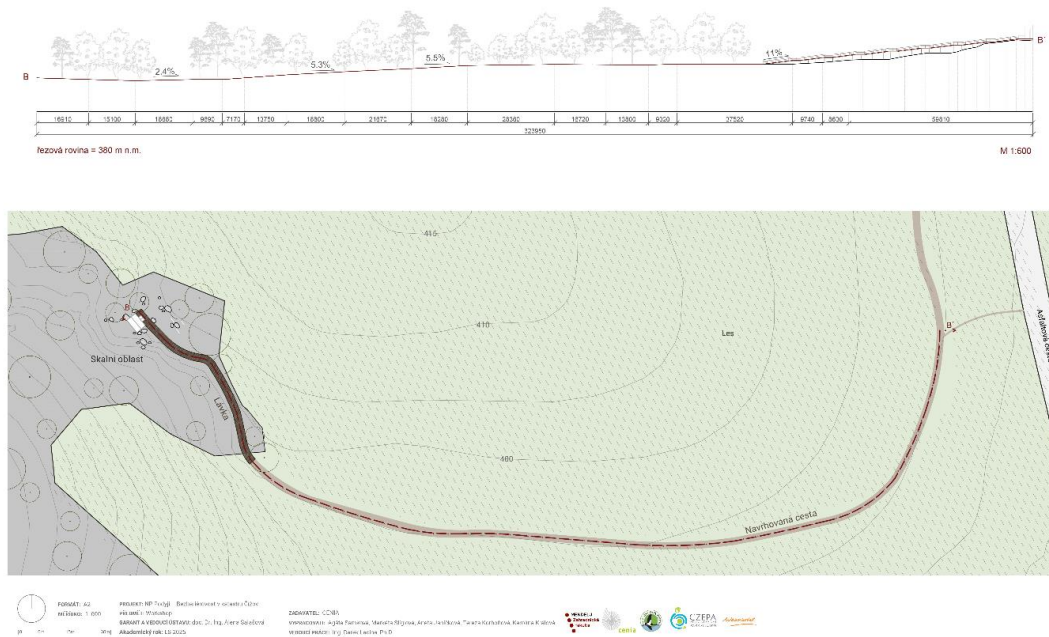
- Modré – přístupné bez doprovodu
- Červené – pro zdatnější vozíčkáře s doprovodem
- Černé – pro zkušené uživatele terénních vozíků

Konkrétní trasy a povrchy

Pro zajištění stability a přírodního vzhledu budou povrchy cest tvořeny mechanicky stabilizovaným kamenivem (žula nebo vápenec) spojeným přírodní směsí, která vytvoří pevný, vodopropustný a odolný podklad. Cesty mají mít jednotnou šířku 2 metry.

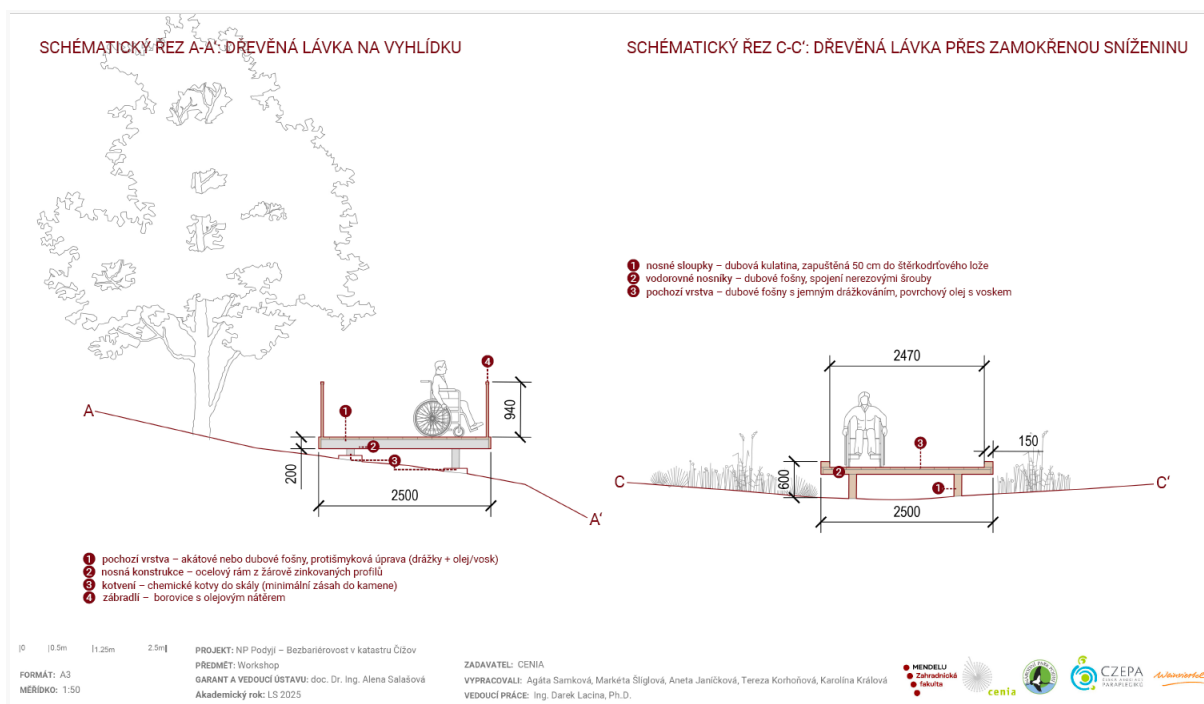

Obrázek 19: Návrh nových okružních tras

Vyhlídkové lávky a dřevěné konstrukce

Některé úseky návrhů řeší i architektonické překonávání terénu. Například přístup k Hardeggské vyhlídce je zakončen dřevěnou lávkou s protiskluzovou úpravou, která zajišťuje bezpečný vstup až k vyhlídce. Podobné řešení se objevuje i v rámci vyvýšených lávek přes podmáčená místa, jejichž konstrukce je přizpůsobena pro stabilní a bezpečný pohyb osob na vozíku.

Obrázek 22: Schéma dřevěných lávek

Obrázek 23: Vizualizace lávky přes zamokřená území

Obrázek 24: Vizualizace vyhlídky

Informační systém a interaktivní prvky

Součástí návrhu je komplexní informační systém, který usnadní orientaci osobám s různými typy omezení. Informační tabule budou doplněny o QR kódy s možností spuštění audiozáznamů, což je přínosné především pro návštěvníky se sluchovým či zrakovým znevýhodněním.

Zajímavým detailem je návrh na obnovu zvonkového systému u informačního centra – původní zvonek byl špatně dostupný, což bránilo snadnému přivolání pomoci nebo obsluhy.

Obrázek 25: Informační tabule a prvky

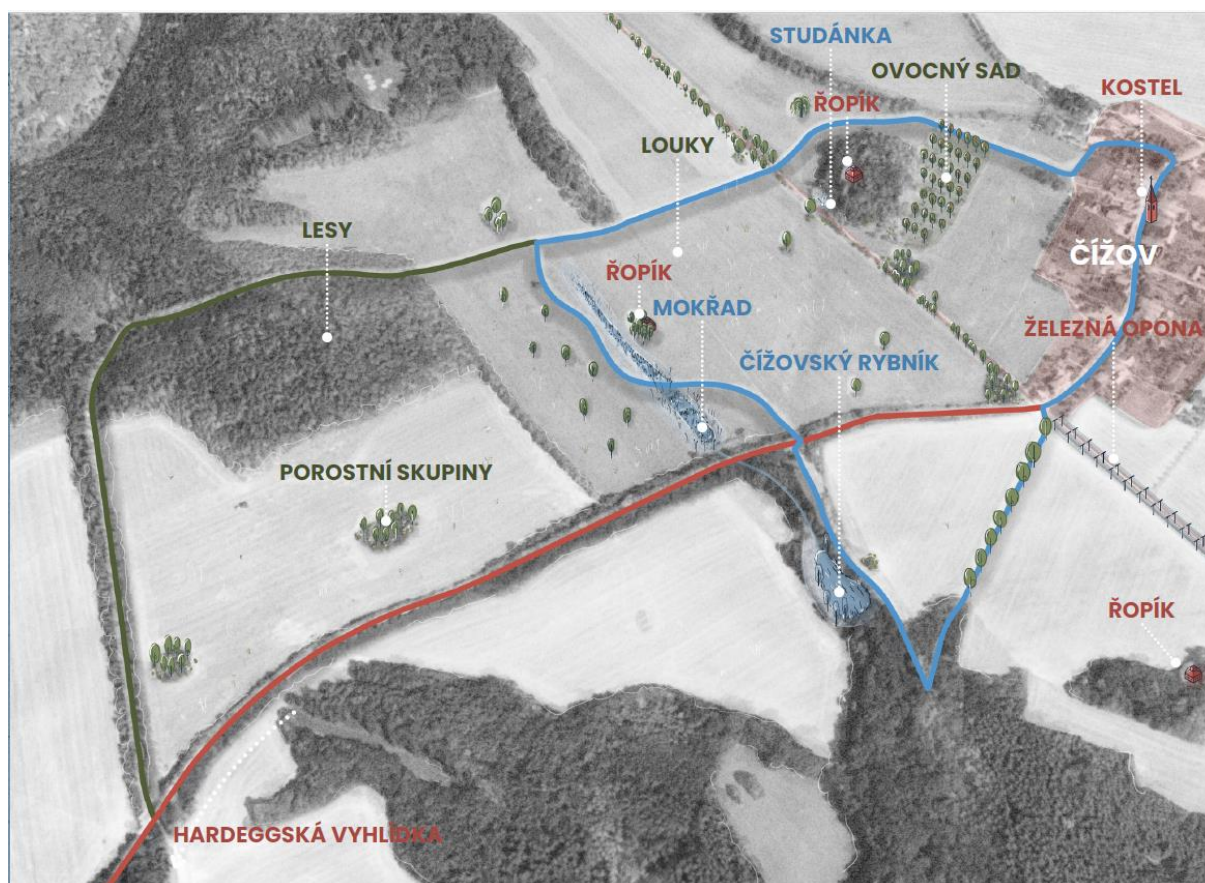
Bezbariérové toalety a parkování

Studie zmiňuje, že stávající bezbariérové WC v informačním centru je funkční, ale přístupnost jeho ovládacích prvků (např. zvonku) je nedostatečná. Návrh proto doporučuje zlepšení dostupnosti signalizačních zařízení.

V případě parkování u Hardeggské vyhlídky studie konstatuje, že současné řešení není dostačující – vyhrazená místa chybí a parkování se odehrává na nevyhovující lesní točně. Ačkoliv explicitní návrh na nové parkoviště není detailně rozpracován, téma je jasně identifikováno jako problém k řešení.

Odstranění fyzických bariér

Součástí návrhů je revitalizace poškozených úseků cest, odstranění výškových překážek (zejména pro trasy červené kategorie) a asanace nevyhovujících tras – např. prudkých stezek, které budou ponechány přirozenému zarůstání a nahrazeny vhodnějšími trasami. Celkovým cílem je vytvořit síť tras, která bude bezpečná, logická a dobře značená i pro návštěvníky s omezenou pohyblivostí.

Obrázek 26: Náhled na celkové řešení cestní sítě

Závěr

Spolupráce Mendelovy univerzity v Brně, CENIA, Národního parku Podyjí, regionu Weinviertel a České asociace paraplegiků v rámci projektu Spaces4All přináší konkrétní výsledky, které přispívají ke zvyšování kvality veřejných prostor a jejich dostupnosti pro všechny skupiny obyvatel. Pilotní návrhy a realizace jasně ukazují, že vytvářet prostředí přístupné pro každého je nejen možné, ale i reálně proveditelné, pokud se propojí odborné znalosti, praktická zkušenost a mezioborová spolupráce.

Zdroje:

Skupina Havraníky pod vedením doc. Dr. Ing. Aleny Salašové: Klára Bábalová, Hana Chourová, Anežka Zahradníková, Jan Sedláček, Samuel Skorodenský, *Zahradnická fakulta, Mendelova univerzita v Brně*

Skupina Čížov pod vedením Ing. Darka Laciny, Ph. D.: Aneta Janíčková, Agáta Samková, Markéta Šlíglová, Tereza Korhoňová, Karolína Králová, *Zahradnická fakulta, Mendelova univerzita v Brně*